

Bogumiła Warząchowska

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES w przeddzień jubileuszu 25-lecia

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy nr 2, 73-89

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

FEDERACJA BIBLIOTEK KOŚCIELNYCH FIDES W PRZEDDZIEŃ JUBILEUSZU 25-LECIA

Biblioteki kościelne należą do najstarszych instytucji gromadzących książki. W murach klasztorów i kapituł diecezjalnych na przestrzeni wieków chroniono dziedzictwo kulturowe krajów i narodów. Papieska Komisja ds. Dóbr Kulturowych Kościoła podkreśla, że: „Biblioteki kościelne, w których są zachowane, a także udostępniane powstałe na przestrzeni wieków skarby kultury ludzkiej i chrześcijańskiej, stanowią niewyczerpane bogactwo wiedzy, w którym każda wspólnota, tak świecka jak i duchowna, może odnaleźć wspomnienie swojej przeszłości” [Machisano, 1996, s. 33].

W ostatnim czasie coraz więcej placówek dla usprawnienia swojej działalności zrzesza się w stowarzyszenia, konsorcja, związki i organizacje. Jan Paweł II w *Konstytucji Apostolskiej* wskazuje na wspólne działania uczelni: „Aby lepiej podejmować złożone problemy współczesnego społeczeństwa oraz by umacniać katolicką tożsamość instytucji, należy rozwijać współpracę między wszystkimi uniwersytetami katolickimi, w tym także uniwersytetami i fakultetami kościelnymi na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w dziedzinie prac badawczych, nauczania i innych form działalności. Tego rodzaju współpracę należy oczywiście także rozwijać między katolickimi a innymi uniwersytetami i instytucjami badań naukowych i szkolnictwa wyższego, zarówno prywatnymi, jak i państwowymi” [Jan Paweł II, 1990, par. 1].

Biblioteki, jako integralna część uniwersytetów, instytucji i placówek naukowych, wpisują się w krąg wspólnych przedsięwzięć. Jednym z prężnie działających w Polsce stowarzyszeń jest Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. Powstało już wiele opracowań omawiających różne aspekty

funkcjonowania Federacji¹, jednak zbliżający się jubileusz zobowiązuje do pewnych refleksji, a nawet podsumowań, wniosków, postulatów i planów na przyszłość.

Powołanie Federacji dokonano w Warszawie w 1991 r. z inicjatywy ks. Krzysztofa Goneta, ówczesnego wicedyrektora Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego Archidiecezji Warszawskiej św. Jana Chrzciciela. Wcześniej podejmowano już próby powołania konsorcjum bibliotek kościelnych – w 1979 r. ukonstytuowało się Stowarzyszenie Polskich Bibliotek Teologicznych, jednak sytuacja po 1981 r. nie pozwoliła na rozwinięcie jego działalności [Bednarczyk, 2000, s. 186]. O utworzeniu Federacji i jej struktur zdecydowała grupa przedstawicieli kilkunastu bibliotek kościelnych. Spośród obecnych na zgromadzeniu założycielskim wybrano Biuro Federacji, do którego weszli: przewodniczący ks. dr Tadeusz Stolz – wicedyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, członkowie: ks. dr Jan Bednarczyk z Biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, ks. dr Tadeusz Fitych z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. Krzysztof Gonet z Biblioteki Wyższego Metropolitalnego Seminarium Duchownego w Warszawie i ojciec Włodzimierz Zatorski z Biblioteki Ojców Benedyktynów w Tyńcu [Bednarczyk, 1995b, s. 24]. Biuro Federacji FIDES pierwszą siedzibę miało w Bibliotece KUL w Lublinie [Gonet, 1993, s. 260], następną w Warszawie.

Na sesji plenarnej w Warszawie w 1995 r. Dekretem Konferencji Episkopatu Polski oficjalnie erygowano Federację Bibliotek Kościelnych Fides [Dekret, 1995, s. 7]. Rozporządzeniem Rady Ministrów nadano Federacji osobowość prawną stowarzyszenia publicznego działającego w myśl uchwalonego statutu, na mocy którego „Celem Federacji jest popieranie chrześcijańskiej doktryny, podejmowanie poczynań związanych z ewangelizacją oraz ożywanie duchem chrześcijańskim porządku doczesnego przez usprawnienie działalności polskich bibliotek kościelnych, wdrożenie postępu technicznego, a w szczególności komputeryzację prac bibliotecznych” [Statut, 1995, s. 9]. Opierając się na statucie i założeniach programowych, twórcy Federacji postawili sobie jasny cel, który zamierzali zrealizować poprzez tworzenie i administrowanie komputerową, ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych. A tym samym założyli objęcie komputeryzacją maksymalnej liczby bibliotek kościelnych wszystkich typów, poczynając od uczelnianych, seminaryjnych, klasztornych i parafialnych.

¹ Przedstawiono stan badań dotyczący powstania i rozwoju Federacji: [Gonet, 1994; Gonet, 1995; Bednarczyk, 1995a; Bednarczyk, 1996a; Bednarczyk, 1996b; Bednarczyk, 2000; Szulc, 2000; Wójtowicz, 2002; Wójtowicz, 2003; Gonet, 2006a; Gonet 2009; Witczak, 2013].

Walne Zgromadzenia – spotkania ogólnopolskie

Działalność Federacji w przeciągu prawie 25 lat dokumentują coroczne Walne Zgromadzenia, które nieprzerwanie trwają od roku 1995 – zbliżając się do kolejnego już, dwudziestego. Analiza protokołów z posiedzeń zarządu, jak również sprawozdań z Walnych Zgromadzeń pozwala dostrzec systematyczny rozwój Federacji oraz rozszerzanie jej wpływów i działalności na coraz większą liczbę bibliotek. Z roku na rok przybywa bibliotek członkowskich, które dzielą się doświadczeniami, inspirowane nowymi pomysłami i inicjatywami [Informacje]. Wspomniane protokoły i sprawozdania są poniekąd wizytówką Federacji – dając wyobrażenie o pracach wykonanych i wdrożonych, jak również zaprojektowanych i czekających na realizację we właściwym czasie i przy odpowiednich środkach i możliwościach.

Strukturę organizacyjną Federacji, podobnie jak w większości stowarzyszeń, tworzą: zarząd Federacji i komisja rewizyjna. Władzę naczelną sprawuje Walne Zgromadzenie [Wójtowicz, 2003, s. 40]. Podczas Walnych Zgromadzeń wybierany jest co cztery lata zarząd, który reprezentuje ją na zewnątrz i koordynuje wszystkie sprawy. Każde Walne Zgromadzenie poprzedzone jest zebraniem zarządu Federacji, na którym omawia się bieżące sprawy bibliotek kościelnych i opracowuje ramowy program najbliższego spotkania bibliotek członkowskich, które zawiera też część konferencyjną, otwartą dla całego środowiska bibliotecznego.

Pierwsze Walne Zgromadzenia koncentrowały się na sprawach organizacyjnych. Czas spotkań przeznaczano głównie na dopracowanie formalno-prawnych struktur Federacji, ustaleń statutowych i członkowskich, a także na szkolenia w zakresie podstawowej umiejętności wykorzystania komputerów w usprawnieniu codziennej pracy bibliotekarza. Wiedza praktyczna uzupełniana była szczegółowymi instrukcjami i pomocami dydaktycznymi, a wspólne spotkania umożliwiały konfrontację użytecznych umiejętności z teorią. Walne Zgromadzenia stały się szkoleniowym poligonem dla całego środowiska bibliotek kościelnych, a dla wielu bibliotekarzy – zwłaszcza z małych placówek – były specjalistycznym forum wymiany doświadczeń oraz wykładnią normatywną, instruktażem podstawowych czynności bibliotecznych.

Wprowadzanie nowych technologii informatycznych, a także ujednocianie i unowocześnianie prac bibliotecznych wiązało się z permanentnym doszktałaniem pracowników. Znaczna część warsztatów odbywała się pod patronatem i za przyczyną Federacji Bibliotek Kościelnych, a wiele z nich przygotowywali sami specjaliści praktycy z członkowskich bibliotek, dzieląc się swoją wiedzą podczas szkoleń i spotkań. Zarówno uczestnicy przeprowadzanych warsztatów, jak również osoby zainteresowane daną tematyką, mogły pogłębić lub uzupełniać zdobytą wiedzę, korzystając z materiałów szkoleniowych, które po zakończonych kursach przekazywano wszystkim chętnym.

Coroczne Walne Zgromadzenia Federacji stwarzają okazję do poznawania nowych bibliotek, a także środowisk, dla których pracują, zastosowania rozwiązań technologicznych i wdrażania nowoczesnych metod. Podczas tych spotkań odbywają się również wykłady, prelekcje i prezentacje połączone z ożywioną dyskusją na aktualne tematy. Jest to także czas na indywidualną wymianę doświadczeń, informowanie o trudnościach i wspólne szukanie rozwiązań, zgłaszanie propozycji pomocy w usprawnieniu warsztatu pracy. Efektem dyskusji nad nurtującymi środowisko pytaniami i aktualnymi problemami są publikacje – w biuletynie zamieszczane są konspekty z organizowanych kursów, opracowania instruktażowe i metodyczne, komunikaty opisujące przywarsztatowe czynności biblioteczne, materiały z zakresu informatyzacji i bibliotekarstwa.

Na Walne Zgromadzenia zapraszane są osoby, które przedstawiają i omawiają zasób wiadomości niezbędny i wykorzystywany do tworzenia infrastruktury informatycznej w powierzonych im placówkach bibliotecznych, wprowadzają w nurt nowych rozwiązań i zastosowań technologicznych, a także przybliżają zagadnienia z bibliotekoznawstwa, bibliologii, historii książki i bibliotek.

Z każdym rokiem tematów przybywa, a konferencje odzwierciedlają aktualne problemy bibliotekarzy. W dużej mierze w początkach działalności Federacji dotyczyły one szczególnie komputeryzacji bibliotek oraz szczegółowych rozwiązań systemu komputerowego MAK i jego administrowania. Omawiano zasady katalogowania według standardów ogólnopolskich i międzynarodowych oraz rozważano możliwości tworzenia haseł przedmiotowych i poprawnych opisów bibliograficznych. Wielokrotnie poruszano problemy digitalizacji zbiorów, bibliotek cyfrowych i tworzenia księgozbiorów wirtualnych oraz opracowania Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych. Podejmowano tematykę zasad gromadzenia i uzupełniania zbiorów, a także sposobów wymiany międzybibliotecznej i współpracy w zakresie gospodarki dubletami i drukami zbędnymi. Walne Zgromadzenia mają walor nie tylko wykorzystania praktycznego, ale często są inspiracją do twórczego podzielenia się swoim doświadczeniem zawodowym.

Członkostwo honorowe

Warto podkreślić, że zgodnie ze Statutem Federacji istnieje możliwość przyznawania „członkostwa honorowego” na wniosek Zarządu Federacji zatwierdzonego przez Walne Zgromadzenie. W myśl art. 8 ust. 4 Statutu „Członkami honorowymi mogą być osoby fizyczne i reprezentanci osób prawnych o szczególnych zasługach dla Federacji” [Statut, 1995, s. 10]. Członkowie honorowi otrzymują specjalne dyplomy, które są uroczysto wręczane przez przewodniczącego Federacji podczas Walnych Zgroma-

dzeń. W przypadku nieobecności na Walnym Zgromadzeniu osoby uhonorowanej dyplomy osobiście są dostarczane i wręczane przez przewodniczącego.

Pierwsze członkostwo honorowe Federacji zostało przyznane podczas świętowania podwójnego jubileuszu, tj. dziesiątej rocznicy oficjalnej rejestracji FIDES i dziesiątego Walnego Zgromadzenia w Warszawie w 2004 r. Tytułem członka honorowego zostali obdarowani: ks. Jan Bednarczyk, ks. Krzysztof Gonet, Maciej Kozłowski, Zdzisław Strus, Jerzy Swianiewicz, Jan Wierzbowski [Gonet, 2006b, s. 12]. Następnie dla uczczenia piętnastej rocznicy utworzenia Federacji FIDES podczas dwunastego Walnego Zgromadzenia w 2007 r. tytuł członka honorowego otrzymali: ks. bp. Piotr Jarecki, ks. bp. Piotr Libera, s. Genowefa Godlewska, Dorota Górńska, Małgorzata Janiak, Ewa Poleszak, Edwin Klessa, Piotr Latawiec [Gonet, 2006b, s.12].

W 2008 r. lista członków honorowych powiększyła się o kolejne zasłużone osoby, byli to: ks. Arkadiusz Rakoczy, ks. bp. Andrzej Siemieniowski, dr Jolanta Szulc [Członkowie]. Z kolei podczas siedemnastego Walnego Zgromadzenia w 2011 r. w Krakowie z okazji dwudziestej rocznicy zainicjowania Federacji członkami honorowymi zostali: ks. bp. Stanisław Budzik, ks. prof. Waldemar Irek, dr Tomasz Makowski, prof. Maria Kocójowa, prof. Maria Pidłypczak-Majerowicz [Garwoliński, 2011, s. 222]. Z roku na rok lista członków honorowych powiększa się, a tym samym wzrasta liczba osób chętnych do współpracy, a także do tworzenia, współtworzenia i pomnażania dóbr materialnych, intelektualnych i duchowych. Członkowie honorowi mają prawo uczestniczenia w Walnych Zgromadzeniach i mogą służyć głosem doradczym w wielu decyzjach podejmowanych przez Zarząd Federacji.

Zaangażowanie na rzecz środowiska

W działalność Federacji wpisuje się współpraca zarówno z bibliotekami członkowskimi, jak też z bibliotekami, które nie są zrzeszone w Federacji oraz z Instytutami Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, ośrodkami naukowymi, redakcjami czasopism. Przedstawiciele bibliotek członkowskich są zapraszani do prowadzenia szkoleń, warsztatów, paneli dyskusyjnych, współorganizowania konferencji, udziału w sympozjach z referatami, komunikatami lub w charakterze moderatorów sesji naukowych. Aktywność środowiska bibliotek kościelnych jest doceniana w lokalnych macierzystych placówkach i zauważana na ogólnopolskich forach bibliotecznych.

W 2004 r. przedstawiciele Federacji wzięli udział w sympozjum z okazji XX-lecia Biblioteki Parafialnej w Trzciance. Referaty wygłosili: ks. Jan Bednarczyk – *Biblioteki kapitulne, kolegiackie i biskupów diecezji krakowskiej do końca XVIII w. Zarys*; Piotr Latawiec – *Digitalizacja przyszłością zbiorów bibliotek*; Jolanta Szulc – *Biblioteka parafialna parafii pw. NMP i św. Bartłomieja w Piekarach. Tradycja i współczesność*.

Z dużym zainteresowaniem Federacja przyjęła propozycję uczestniczenia w symposium „Kościelne zbiory biblioteczne. Dziedzictwo przeszłości i współczesne wyzwania”. Referaty wygłosili: ks. Jan Bednarczyk, ks. Krzysztof Gonet i ks. Jerzy Witczak. Organizatorem był Instytut Archiwów, Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL w Lublinie w 2008 r. Z kolei w 2011 r. członkowie zarządu Federacji zostali zaproszeni na konferencję zatytułowaną „Strategia i metodyka digitalizacji i udostępniania dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w ramach twórczej platformy na przykładzie zbiorów kościelnych”, zorganizowaną w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Prelegentem był ks. Jerzy Witczak z referatem *Stan i perspektywy digitalizacji w bibliotekach kościelnych w Polsce*. Również w 2011 r. podczas sesji popularnonaukowej w Bibliotece im. bł. Jana Pawła II Wyższego Seminarium Duchownego w Legnicy ks. Jerzy Witczak wygłosił referat: *Od FIDKAR do EBNT. Federacja Fides w hołdzie bł. Janowi Pawłowi II*. W 2012 r. przewodniczący Federacji ks. Jerzy Witczak uczestniczył w otwarciu Biblioteki Cyfrowej Diecezji Legnickiej.

Natomiast na zaproszenie Sekcji Bibliotek Muzycznych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich – Polska Grupa Narodowa IAML, przedstawiciele bibliotek kościelnych wzięli udział w konferencji „Kościelne zbiory muzyczne w bibliotekach Polskich”. Bogumiła Warzachowska z Biblioteki Teologicznej UŚ – wiceprzewodnicząca Federacji - omówiła stan zbiorów muzycznych w różnych typach bibliotek kościelnych oraz zachęciła środowisko muzyczne do współpracy z bibliotekami fidesowymi.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES oprócz wspomnianych już wcześniej corocznych konferencji podczas Walnych Zgromadzeń włącza się we współorganizowanie z bibliotekami członkowskim ogólnopolskich sympozjów, konferencji, forów. Podjęto wspólne działania z SBP Sekcją Bibliotek Szkół Wyższych w Katowicach i Biblioteką Teologiczną UŚ, m.in. w 2009 r. zorganizowano konferencję „Finanse bibliotek naukowych a ochrona dóbr kultury” z moderowaniem sesji przez ks. J. Witczaka i wystąpieniami: Władysława Szczęcha – *Pozyskiwanie środków finansowych na budowę i sprzęt w Bibliotece Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie*; ks. dra Wacława Umińskiego – *Ochrona i konserwacja zabytkowego zbioru Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy. Konserwacja zapobiegawcza i pełna zbiorów*, Agaty Muc – *Sposoby finansowania zasobów bibliotek wydziałów teologicznych w Polsce na przykładzie Biblioteki Teologicznej UŚ*. Następnie w 2013 r. z tym samym zespołem organizatorów odbyła się konferencja „Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich”, na której m.in. ks. J. Witczak przedstawił referat *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*.

Pośród licznych aktywności i zadań Federacji dostrzega się owocną współpracę z Instytutami Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, poczynając od Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu Warszawskiego (zwłaszcza w początkach tworzenia Federacji), poprzez Uniwersytet Śląski,

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie i Uniwersytet Wrocławski. Pracownicy naukowcy – teoretycy bibliotekoznawstwa z wymienionych uczelni wspierają Federację wiedzą i merytorycznymi wskazówkami. Współpracują przy tworzeniu i wydawaniu czasopisma „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” jako autorzy licznych artykułów, członkowie rady programowej i recenzenci poszczególnych zeszytów. To dzięki ich zaangażowaniu i twórczej stymulacji Biuletyn rozwija się i znajduje czytelników.

Współpraca międzynarodowa

Federacja Bibliotek Kościelnych jest jednym z dwunastu członków zwyczajnych międzynarodowego stowarzyszenia bibliotekarzy bibliotek kościelnych – Bibliothèques Europeennes de Theologie (BETH). BETH jest federacją stowarzyszeń narodowych. Należy podkreślić, że „Celem BETH jest rozwijanie współpracy pomiędzy teologicznymi i kościelnymi bibliotekami w Europie, wspieranie ich rozwoju poprzez wymianę doświadczeń oraz reprezentowanie ich interesów w środowiskach akademickich i na płaszczyźnie międzynarodowej, tak aby zachować i promować bogate kulturowe dziedzictwo Europy w nich nagromadzone” [cyt. za Bonar, 2007, s. 43]. Formalnie Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES została przyjęta w poczet członków w 1995 r. [Bednarczyk, 1995a, s. 30]. Przedstawiciele bibliotek zrzeszonych w BETH, w tym przedstawiciel reprezentujący Federację z Polski, uczestniczy corocznie w Zgromadzeniu Generalnym, które odbywa się na zaproszenie – kolejno w różnych krajach, w siedzibie jednej z bibliotek członkowskich. Jak podkreślił przewodniczący BETH Pierre Beffa podczas jednego z Walnych Zgromadzeń w Lyonie w 2004 r., „wizyty te mają wielką wagę, pozwalają bowiem Zarządowi zapoznać się lepiej z sytuacją bibliotek teologicznych w różnych krajach” [Witczak, 2005, s. 209]. Ponadto podczas corocznych zgromadzeń stowarzyszenia z krajów członkowskich przedstawiają swoją działalność, pomysły usprawniające pracę i wdrożenia nowych technologii, oferując wszelką pomoc przy wykorzystaniu najnowszych narzędzi.

W Polsce spotkanie takie miało miejsce w 1998 r. w Krakowie w Papiejskiej Akademii Teologicznej, wpisując się „w obchody 600-lecia Wydziału Teologicznego Akademii Krakowskiej” [Bednarczyk, 1999, s. 7]. W czasie obrad odbyła się konferencja, na której arcybiskup metropolita krakowski ks. kard. Franciszek Macharski podkreślał rolę książki i mówił o znaczeniu bibliotek we współczesnej pracy ewangelizacyjnej. Następnie dla gości z zagranicy wygłoszono referaty w języku niemieckim, angielskim i francuskim m.in.: *Sztuka jako znak głoszenia Ewangelii w tradycji Kościoła katolickiego* – ks. dr Marian Zielniok, *Sytuacja bibliotek w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem bibliotek kościelnych* – prof. dr hab. Maria Kocójowa, *Aktualne problemy kultury polskiej* – red. Stefan Wilkanowicz. Zaproszeni

przedstawiciele bibliotek mogli zwiedzić Bibliotekę Jagiellońską, Bibliotekę Papieskiej Akademii Teologicznej i biblioteki na Jasnej Górze a także zabytki Krakowa, Wieliczki i Częstochowy.

W 2004 r. ówczesny przewodniczący BETH Pierre Beffa, przybył do Polski, aby w Krakowie podczas Walnego Zgromadzenia świętować dziesiątą rocznicę powstania Federacji FIDES. Przemawiając do przedstawicieli bibliotek członkowskich Federacji poinformował zebranych, że „w 2005 r. po swym 34 zgromadzeniu ogólnym, które zakończyło się 7 września w Debreczynie na Węgrzech, BETH, które jest ekumenicznym stowarzyszeniem bibliotekarzy teologicznych Europy, liczy dokładnie 11 członków zwyczajnych, 10 członków nadzwyczajnych – instytucji i 8 członków nadzwyczajnych – osób” [Beffa, 2005, s. 201].

Kolejny zjazd przedstawicieli BETH w Polsce (po piętnastu latach od ostatniego spotkania) odbył się we wrześniu 2014 roku we Wrocławiu w Bibliotece Papieskiego Wydziału Teologicznego. W programie przewidziano spotkanie z władzami uczelni i dostojnikami Kościoła, a także omawianie bieżących spraw, obrady zarządu, konferencje tematyczne, wizyty we wrocławskich bibliotekach naukowych m.in. w Ossolineum, Bibliotece Uniwersyteckiej i Bibliotece Politechniki Wrocławskiej, oraz zwiedzanie zabytków Wrocławia i okolic. Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES zaprezentowała dwa wystąpienia przygotowane przez pracowników Biblioteki Teologicznej UŚ w Katowicach: *Periodicals of the Church libraries in Poland* oraz *Theology Faculty libraries of Poland – history, resources, cooperation*.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES współpracuje ze Stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych – American Theological Library Association (ATLA). Stowarzyszenie to zostało założone w 1946 r. i zrzesza ponad tysiąc członków indywidualnych i instytucjonalnych, głównie tych, którzy są związani z bibliotekami teologicznymi oraz pracami bibliograficznymi, a także zainteresowanych literaturą religijną [Bonar, 2007, s. 44]. O początkach tej współpracy K. Gonet pisał: „Nawiązaliśmy już wstępne kontakty ze Stowarzyszeniem Amerykańskich Bibliotek Teologicznych ATLA, które publikuje komputerową bibliografię książek i artykułów z czasopism «Religion Indexes». Ustalamy warunki na jakich moglibyśmy włączać do tej bibliografii opisy polskich artykułów teologicznych” [Gonet, 1993, s. 261].

Należy podkreślić, że w 1996 r. zostały podpisane umowy między ATLA a BETH w zakresie preferencyjnego korzystania z produktów ATLA. Dzięki nawiązanym kontaktom Polska znalazła się na liście krajów uprzywilejowanych do 50% zniżki na zakup wybranych baz, m.in. ATLA Religion Database – baza bibliograficzna oraz ATLA Serials (ATLAS) – pełnotekstowa baza czasopism [Witczak, 2007b, s. 46]. Natomiast w 2009 r. zorganizowano dla bibliotek członkowskich FIDES testowy dostęp do baz bibliograficznych i pełnotekstowej bazy ATLA za pośrednictwem EBSCO i platformy podstawowej EBSCOhost.

Współpraca z ATLA daje nie tylko możliwość dostępu do źródeł elektronicznych, ale pozwala też wzbogacać zbiory książek. Utworzona w 2004 r. fundacja Theological Book Network (TBN) zajmuje się gromadzeniem specjalistycznej literatury teologicznej – pozyskiwanej od zachodnich bibliotek, wydawców i nauczycieli akademickich – i przekazywaniem jej do krajów potrzebujących, m.in. Europy Środkowej i Wschodniej. Fundacja nawiązała współpracę z ATLA, a ta „zachęciła ponad 200 członkowskich bibliotek do przekazania fundacji niepotrzebnych książek, pozyskano olbrzymią liczbę woluminów” [Waluś, 2012, s.116]. Warto nadmienić, że od wielu lat przedstawiciele Theological Book Network i ATLA biorą udział w dorocznych walnych zgromadzeniach BETH. Podczas jednego z takich spotkań w 2008 r. zaproponowano identyczne zestawy nowych książek dla bibliotek europejskich, w tym także dla wielu bibliotek członkowskich Federacji. Podobnymi zestawami literatury teologicznej obdarowano w kolejnych latach kościelne biblioteki europejskie, w tym i polskie.

Elektroniczne źródła informacji

Rozwój Internetu, sieci teleinformatycznych i techniki cyfrowej sprawia, że coraz więcej drukowanych zasobów bibliotecznych podlega digitalizacji, w celu przeniesienia tradycyjnych dokumentów na nośniki cyfrowe i jak najszersze udostępnianie tych zasobów kanałami informatycznymi [Witczak, 2007b, s. 24]. Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES włączyła się również w zorganizowanie dla bibliotek kościelnych wspólnej platformy cyfrowej pod nazwą „Księgozbiór Wirtualny Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES”. Uroczystego otwarcia serwisu dokonał ks. bp. Piotr Jarecki – sufragan Archidiecezji Warszawskiej, przy współudziale Marcina Werli z Poznania – przedstawiciela twórców programu dLibra, w 2006 r. podczas dwunastego Walnego Zgromadzenia Federacji. W tworzeniu wirtualnego księgozbioru zasobów kościelnych mogą uczestniczyć wszystkie biblioteki członkowskie, zgodnie z opracowaną instrukcją i zatwierdzonym regulaminem.

Zgromadzony zbiór zawiera zarówno starodruki, jak również druki dziewiętnasto- i dwudziestowieczne. Coraz częściej zamieszczane są w nim teologiczne nowości – książki, czasopisma i dysertacje, dostarczane przez instytucje i osoby prywatne. Porównanie zasobu „Księgozbioru Wirtualnego Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES” do np. zasobu regionalnych bibliotek cyfrowych, wskazuje, że nie dysponujemy obszernym zbiorem zdigitalizowanych obiektów, jednak ważne jest to, że systematyczne uzupełnianie pozwala włączać, zachować i udostępniać publikacje zaliczane m.in. do kolekcji: Skarby bibliotek kościelnych, mapy i atlasy, czasopisma w całości, pełne teksty czasopism i inne materiały [Muc, 2006, s. 34].

Ważnym przedsięwzięciem w zakresie nauk teologicznych było utworzenie Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych [EBNT]. Wieloletnie

starania Zarządu Federacji zmierzające do opracowania bibliografii nauk kościelnych zaowocowały podpisaniem w 2010 r. przez przedstawicieli Biblioteki Narodowej i Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES listu intencyjnego w sprawie współpracy przy tworzeniu EBNT [Witczak, 2012, s. 175]. Na mocy zawartego porozumienia BN podjęła zobowiązanie nieodpłatnego przesyłania opisów bibliograficznych (z ustalonych tytułów periodyków) opracowanych w Zakładzie Bibliografii Zawartości Czasopism zarówno z lat wcześniejszych jak i tworzonych w bieżącym cyklu miesięcznym. W EBNT znalazły się tytuły pism wydawane przez środowisko akademickie uczelni kościelnych, a także ośrodki i wydawnictwa powołane przez Kościół. Inauguracyjne otwarcie i uruchomienie bazy EBNT nastąpiło 2 kwietnia 2011 r.

Z roku na rok baza powiększa się dzięki zaangażowaniu znacznej grupy bibliotekarzy z bibliotek kościelnych. Rejestruje się w niej systematycznie zawartość 190 tytułów czasopism teologicznych i religioznawczych a ponadto opracowano już 365 prac zbiorowych wydawanych przez uczelnie kościelne [Witczak, 2013, s. 16]. Aktualnie w bazie znajduje się 85 666 opisów, a kolejne są regularnie dosyłane i umieszczane w bibliografii. Dotychczas EBNT jest opracowywana w programie MAK, a udostępnianie odbywa się w programie MAKWWW, jednak dla usprawnienia bazy trwają prace nad przeniesieniem jej do systemu Koha, który zapewnia obsługę haseł wzorcowych i pracę z różnych lokalizacji w Polsce. Federacja FIDES podjęła się opracowania i uzupełnienia tych opisów z publikacji, których BZCz jeszcze nie rejestrowała, a które dla zachowania kompletnej bibliografii powinny znaleźć się w EBNT. Ponadto biblioteki członkowskie przygotowują opisy bibliograficzne artykułów z prac zbiorowych, głównie z ksiąg jubileuszowych, pamiątkowych, sympozjów i konferencji, a także wzbogacają opisy o abstrakty, odnośniki internetowe i tytuły streszczeń obcojęzycznych [Witczak, 2013, s. 16]. Z punktu widzenia użytkownika jest to potrzebne i ważne przedsięwzięcie, ponieważ tego typu informacji nie odnotowuje żadna bibliografia, a artykuły zawarte w pracach zbiorowych są cennym materiałem naukowo-badawczym i poznawczo-rozwojowym.

FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych

Wzrastająca liczba bibliotek członkowskich zrzeszonych w Fides (w 1991 r. – 13, w 1995 r. – 60, a w 2001 r. – 92 biblioteki) spowodowała konieczność powołania do życia organu prasowego dokumentującego działalność Federacji, informującego o przebiegu prac komputerowych i publikującego materiały szkoleniowe [Wójtowicz, 2004, s. 115]. Wszelkie zapisy statutowe i założenia programowe nie byłyby możliwe do zrealizowania, gdyby nie stały przepływ informacji między członkowskimi bibliotekami. Kanałem usprawniającym ten przepływ stał się periodyk „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” powołany do życia w 1995 r. przez Zarząd Federacji

Bibliotek Kościelnych FIDES [Poleszak, 1995, s. 42]. Już po ukazaniu się pierwszego numeru periodyk został dostrzeżony i zaanonsowany w środowisku teologicznym na łamach „Ateneum Kapłańskiego” i „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego” słowami: „Należy powitać życzliwie nowe czasopismo, jakie ukazało się na naszym horyzoncie wydawniczym. Jest to biuletyn Federacji Bibliotek Kościelnych, redagowany przez zarząd tejże Federacji [...] W omawianym numerze zostały pomieszczone dokumenty dotyczące powstania Federacji jej zadań i struktury” [Chmiel, 1995, s. 69]. Biuletyn miał m.in. informować o realizacji zapisów statutowych Federacji. Do najważniejszych zadań należało czuwanie nad koordynacją prac i komputeryzacją bibliotek, administrowanie komputerową ogólnopolską siecią bibliotek kościelnych, niesienie pomocy bibliotekom we wdrażaniu systemu komputerowego, tworzenie bibliografii i katalogów piśmiennictwa teologicznego i nauk pokrewnych, szkolenia pracowników bibliotek w zakresie nowoczesnych metod pracy, popularyzacja doświadczeń prowadzona w formie spotkań, konferencji i działalności wydawniczej [Statut, 2000, s. 31].

W planach wydawniczych zakładano, że pismo będzie ukazywać się jako półrocznik w formacie A5 i nakładzie 200 egzemplarzy oraz że zostanie wykorzystane do szerszego oddziaływania na biblioteki w środowisku kościelnym. Na przestrzeni niespełna 20 lat – od 1995 r. do 2014 r. – ukazało się 38 zeszytów, z których część była łączona. Od 2012 r. biuletyn zaczął znowu ukazywać się regularnie w postaci półrocznika wydawanego w dwóch odrębnych zeszytach. Chociaż nie wszystkie plany udało się zrealizować, to jednak pomysłowość i kreatywność zespołu redakcyjnego sprawiła, że czasopismo doskonało się z każdym rokiem – obecnie jest już pismem profesjonalnym i dostrzeganym w środowisku bibliotekarskim. Starano się realizować postawiony cel określony słowami: „Na łamach naszego periodyku pragniemy zamieszczać informacje o działalności Federacji oraz artykuły poświęcone aktualnym problemom bibliotek kościelnych. Szczególną uwagę chcielibyśmy zwracać na zagadnienie związane z unowocześnieniem warsztatu pracy bibliotekarzy, z upowszechnieniem nowych metod działania dla dobra czytelników poprzez wdrażanie komputeryzacji oraz normalizacji funkcjonowania bibliotek zrzeszonych w Fides, a także wymianę doświadczeń” [Bednarczyk, 1995b, s. 7]. Chodziło głównie o ujednoczenie prac bibliotecznych, bibliograficznych a zwłaszcza o szczególnie ważną w tamtym czasie komputeryzację zbiorów. Wszystkie te założenia znalazły odzwierciedlenie w publikowanych artykułach i sprawozdaniach zamieszczanych na łamach pisma.

Czasopismo tworzone jest społecznie z zaangażowaniem Zarządu Federacji, a także pracowników bibliotek członkowskich Federacji. Łamy „FIDES Biuletynu Bibliotek Kościelnych” są otwarte dla „wszystkich, którzy chcą przedstawić problemy bibliotek kościelnych oraz szeroko pojętej kultury książki religijnej” [Od Redakcji, 2012, s. 3], zwłaszcza dla bibliotekarzy prak-

tyków, archiwistów i muzealników jak również pracowników naukowych instytutów bibliotecznych, ich doktorantów, magistrów i studentów.

Przez siedemnaście lat – od 1995 do 2011 r. – siedzibą redakcji była Biblioteka PAT w Krakowie (obecnie Biblioteka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II) z redaktorem naczelnym – ks. J. Bednarczykiem, przy współudziale pracowników Biblioteki Małgorzaty Janiak – sekretarza redakcji i Doroty Górskiej – wspólnie z M. Janiak, odpowiedzialnej za skład komputerowy, opracowanie graficzne i korektę. W 2011 r. zespół redakcyjny z Krakowa zrezygnował z dotychczasowego opracowywania czasopisma, dlatego od 2012 r. redakcję Biuletynu przejął Zarząd Federacji. Redaktorem naczelnym została Bogumiła Warzachowska z Biblioteki Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, sekretarzem ks. Tomasz Garwoliński z Biblioteki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, a redakcją techniczną zajął się o. Grzegorz Filipiuk z Archiwum i Biblioteki Zgromadzenia Ojców Kapucynów w Zakroczymiu, przy udziale ks. Jerzego Witczaka z Biblioteki Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu i ks. Wacława Umińskiego z Biblioteki Księży Misjonarzy w Krakowie. Również od 2012 r. miejscem redakcji jest Biblioteka Teologiczna Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Od 2009 r. biuletyn jest czasopismem recenzowanym przez samodzielnych pracowników naukowych reprezentujących różne ośrodki akademickie w Polsce, m.in.: prof. Marię Kocójową z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Hannę Batorowską i prof. Marię Pidlupczak-Majerowicz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ks. dr hab. Jana Bednarczyka z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, ks. dr hab. Bogusława Drożdża z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ks. prof. Rolanda Prejsa z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, prof. Marię Pawłowiczową i prof. Zbigniewa Żmigrodzkiego z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

W 2012 r. powołano ogólnopolską radę naukową, którą tworzą: prof. Maria Kocójowa z Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Maria Pidlupczak-Majerowicz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, ks. prof. Roland Prejs z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, ks. bp prof. Andrzej Siemieniowski z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu i prof. Irena Socha z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Od 2014 r. rada naukowa jest międzynarodowa i poszerzona o pracowników naukowych z europejskich uczelni, instytutów i struktur kościelnych: ks. dr Anton Babjak Katolicka Univerzita v Ružomberku na Słowacji, ks. dr Gregor Ploch Archidiecezja Wiedeńska – Wiedeń, ks. dr Stanisław Zimniak SBD Istituto Storico Salesiano w Rzymie.

Odbiorcami i czytelnikami biuletynu są biblioteki członkowskie zrzeszone w Federacji Bibliotek Kościelnych Fides oraz inne biblioteki kościelne i państwowe, do których Redakcja rozsyła egzemplarze obowiązkowe, a także dostarcza pismo w formie daru do wszystkich Instytutów i Katedr

Bibliotekoznawczych w Polsce. Periodyk został dostrzeżony w środowisku bibliologicznym i teologicznym, a tym samym doczekał się recenzji, omówień², a także opracowań i wystąpień podczas konferencji i sympozjów³.

Analiza zawartości czasopisma na przestrzeni prawie dwudziestu lat, pozwala odnotować zmiany w układzie i strukturze biuletynu. Wprowadzony początkowo układ tematyczny, przez kolejne lata był modyfikowany i udoskonalany. Ostatecznie pismo ma charakter formalny z podziałem na: artykuły i materiały, komunikaty, recenzje i omówienia oraz sprawozdania z życia Federacji Bibliotek Kościelnych Fides.

Redakcja periodyku przy współudziale rady naukowej dokłada wszelkich starań, aby Biuletyn był pismem o wysokim poziomie merytorycznym z zachowaniem ustaleń statutowych i planowanego profilu źródłowo-dokumentacyjnego, informacyjno-sprawozdawczego i edukacyjno-szkoleniowego, przyciągając autorów i czytelników a jednocześnie zachęcając do współpracy i dalszych pogłębionych badań.

Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES – jako zawodowe zrzeszenie bibliotek kościelnych – istnieje dzięki dużemu poświęceniu, zaangażowaniu i pracy społecznej grupy bibliotekarzy kościelnych. Nie sposób przedstawić całości dokonań Federacji Bibliotek Kościelnych Fides z dwudziestu pięciu lat działalności na kilkunastu stronach. Aktywność Federacji i jej bibliotek członkowskich (aktualnie zarejestrowane są 84 biblioteki) zauważa się w zaangażowaniu na rzecz własnych bibliotek jak również w skali wszystkich bibliotek kościelnych w Polsce. Praca, którą wykonują biblioteki członkowskie służyła i służy całemu środowisku bibliotek kościelnych (także niezrzeszonych), zwłaszcza w zakresie prekursorskich działań komputeryzacji, ale także poprzez tworzenie księgozbioru wirtualnego Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES, rozwoju Elektronicznej Bibliografii Nauk Teologicznych oraz wydawanie „FIDES Biuletynu Bibliotek Kościelnych”. Efekty tych prac są widoczne – należy dostrzec przede wszystkim rozrastające się katalogi elektroniczne, poszerzanie możliwości ściągania gotowych opisów, stwarzanie dostępu do pełnych tekstów w bibliotece cyfrowej, ułatwianie dotarcia do coraz bardziej kompletnej literatury teologicznej poprzez EBNT, a także ogólny rozwój zawodowy, edukacyjny i naukowy środowiska dokonujący się dzięki artykułom zamieszczanym w Biuletynie.

Warto zaznaczyć, że na przestrzeni omawianych lat szczególną zasługą Federacji była więź i umocnienie środowiska bibliotek kościelnych, wymiana doświadczeń i wzajemna współpraca. Również Papieska Komisja ds. Dóbr Kulturowych Kościoła zwraca uwagę na wspólne działania, które są nie-

² O powołaniu biuletynu i jego znaczeniu dla bibliotek kościelnych pisano w czasopismach teologicznych i bibliotekarskich, m.in.: [Chmiel, 1995; Majkowska-Aleksiewicz, 1996; Rulka, 1996; Bednarczyk, 1997; Kempa, 1998; Żmuda, 1999; Wójtowicz, 2004; Dobrowolska, 2013].

³ O Biuletynie informowano podczas konferencji ogólnopolskich i międzynarodowych, m.in.: [Kaleta, 2011; Witczak, 2013; Warząchowska, 2013]

zbędne w pracy bibliotek i w nawiązywaniu współpracy ze społeczeństwem, dlatego warto zaznaczyć, że "Współpraca ta stanie się sprawniejsza, jeśli biblioteki kościelne będą uczestniczyć, za pośrednictwem krajowych sieci komputerowych, w wymianie informacji bibliograficznych z innymi bibliotekami kościelnymi i państwowymi, tak aby informacja naukowa, historyczna, filozoficzna, religijna i literacka była udostępniona naukowcom i badaczom w celu rozpowszechniania kultury oraz w tym celu, aby dziedziny religijnej wiedzy były w ten sposób bardziej obecne w świecie badań i nauki" [Machisano, 1996, s. 34].

Bibliografia

- Bednarczyk J. (1995a), *Ku lepszemu organizacji pracy w bibliotekach kościelnych – Federacja Fides*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 21–33. Kraków 2–3 grudnia 1994 roku. Pod red. R. Majkowskiej. Kraków, s. 185–192.
- Bednarczyk J. (1995b), *Słowo wstępne*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 7.
- Bednarczyk J. (1996a), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES*. „Przegląd Biblioteczny” 1996, z. 1, s. 49.
- Bednarczyk J. (1996b), *Powołanie do życia Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*. „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 65, s. 69–78.
- Bednarczyk J. (1997), *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych*. „Przegląd Biblioteczny”, z. 4, s. 395–396.
- Bednarczyk J. (1999), *Walne Zgromadzenie Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych. Kraków, 12–18 września 1998 r.* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 7–8.
- Bednarczyk J. (2000), *Federacja Bibliotek Kościelnych w Polsce – FIDES*. W: Czy stowarzyszenia są dzisiaj potrzebne? Tradycje i teraźniejszość na przykładzie stowarzyszeń działających na terenie południowej Polski. Materiały z Sympozjum. Członkowie honorowi – Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES [online]. 2007–2013 [dostęp: 2014-06-04]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fides.org.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=50&Itemid=57.
- Bednarczyk J. (2000), *Współpraca bibliotek kościelnych w ramach Federacji FIDES oraz Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Bibliotek Teologicznych*. W: Biblioteka i informacja w komunikowaniu. Jubileusz 25-lecia studiów Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Pod red. M. Kocójowej. Kraków, s. 107–115.
- Beffa P. (2005), *BETH – Europejskie Stowarzyszenie Bibliotek Teologicznych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 201–203.
- Bonar B. (2007), *Stowarzyszenia bibliotek teologicznych a komputeryzacja w bibliotekach kościelnych w Polsce – zarys problematyki*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 34–45.
- Chmiel J. (1996), *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1995 nr 1*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny”, nr 1, s. 69.

- Dekret Konferencji Episkopatu Polski. 7 kwietnia 1995 Warszawa.* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1995, nr 1, s. 7.
- Dobrowolska M. (2013), *FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych.* „Bibliotekarz”, nr 12, s. 41–42.
- Garwoliński T. (2011), *Sprawozdanie z XVII Walnego Zgromadzenia Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES (Kraków, 12–14 września 2011 r.).* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1–2, s. 222.
- Geuns A. (1999), *BETH czy CONSEIL: co z nazwą?* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 147–148.
- Gonet K. (1993), *Komputeryzacja bibliotek i możliwości jej wpływu na procesy gromadzenia księgozbiorów w bibliotekach kościelnych. Zarys problematyki.* „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 62, s. 255–268.
- Gonet K. (1994), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES.* W: *Komputeryzacja bibliotek. Materiały z konferencji. Toruń 24–26 maja 1993.* Pod red. B. Ryszewskiego. Toruń, s. 143–148.
- Gonet K. (1995), *Nasza Federacja.* „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 45–46.
- Gonet K. (2006a), *15 lat Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 7–9.
- Gonet K. (2006b), *Członkowie honorowi Federacji FIDES.* „Fides. Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 10–13.
- Gonet K. (2009), *To już 17 lat! Przeszłość i plany na przyszłość Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.* „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 91, s. 15–23.
- Gurdak D. (2013), *Ksiądz dr hab. Jan Bednarczyk – życie i działalność na niwie bibliotekarskiej.* „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”, T. 100, s. 219–229.
- Informacje o Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES* [online] 2007-2013 [dostęp: 2014-06-04]. Dostępny w World Wide Web: http://www.fides.org.pl/index.php?option=com_content&view=article-&id=46&Itemid=57.
- Jan Paweł II* (1990), *Konstytucja Apostolska Ojca Świętego Jana Pawła II o uniwersytetach katolickich.* Watykan.
- Jurek A. (2009), *Komputeryzacja Biblioteki Teologicznej. Stan obecny i perspektywy rozwoju.* W: *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność.* Red. H. Olszar, B. Warząchowska. Katowice, s. 10–110.
- Kaczmarek J. (2011), *Wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego dla bibliotek KOHA w Bibliotece Kolegium Filozoficzno-Teologicznego oo. Dominikanów w Krakowie.* „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 2–30.
- Kaleta A. (2011), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides i jej rola we współtworzeniu kultury społeczeństw otwartych.* W: *Książka biblioteka informacja. Między podziałami a wspólnotą.* T. 2. Pod red. J. Dzieniakowskiej, I. Krasieńskiej, M. Olczak-Kardas. Kielce, s. 381–389.
- Kalota T. (2009), *Jak przygotować obiektu do włączenia ich do biblioteki cyfrowej? Doświadczenia Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu.* W: *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność.* Red. H. Olszar, B. Warząchowska. Katowice, s. 86–90.
- Kempa A. (1998), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych. Nad Fidesem.* „Bibliotekarz”, nr 7/8, s. 35–36.

- Kocójowa M. (2012), *Public relations bibliotek kościelnych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 5–18.
- Majkowska-Aleksiewicz A. (1996), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1995 nr 1*. „Roczniki Biblioteczne”, R. 40, z. 1/2, s. 177.
- Machisano F. (1996), *Biblioteki kościelne w misji Kościoła*. Tł. A. Homan. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 31–46.
- Muc A. (2006), *Biblioteka wirtualna najnowszym osiągnięciem w procesie komputeryzacji bibliotek kościelnych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 25–36.
- Od Redakcji*. (2012), „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 3.
- Pawłowiczowa M. (2009), *Cztery zabytkowe biblioteki kościelne Cieszyna*. W: *Biblioteki kościelne i klasztorne w Polsce. Historia i współczesność*. Red. H. Olszar, B. Warzachowska. Katowice, s. 13–31;
- Poleszak E. (1995), *Informacje z zebrań Zarządu Federacji Bibliotek Kościelnych Fides*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 38–44.
- Rulka K. (1996), [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1995 nr 1*. „Ateneum Kapłańskie” T. 126, z. 3, s. 467.
- Statut Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”* [wersja poprawiona]. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 2000, nr /-2, s. 3–40.
- Statut Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych” 1995, nr 1, s. 9–16.
- Szulc J. (2000), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides – historia powstania, zadania, działalność*. „Bibliotekarz”, nr 4, s. 11–15.
- Waluś J. (2012), *Działalność fundacji Theological Book Network*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 115–123.
- Warzachowska B. (2013), *Fides Biuletyn Bibliotek Kościelnych. Dokumentacja – Informacja – Edukacja [referat wygłoszony na międzynarodowym sympozjum w Bibliotece Uniwersyteckiej w Lublinie 9.12.2013 r.]*. W: *Sto tomów czasopisma „Archiwa Biblioteki i Muzea Kościelne”. Dzieje, dorobek i perspektywy badawcze czasopism kościelnych*, 9 grudnia 2013, Lublin.
- Witczak J. (2005), *Sprawozdanie z 33 Walnego Zgromadzenia BETH, (Lyon, 4-8.09.2004)*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 208–211.
- Witczak J. (2007a), *Informacja o bazach ATLA*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 46–47.
- Witczak J. (2007b), *Teologiczne zbiory w Polskich bibliotekach cyfrowych*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 24.
- Witczak J. (2012), *Funkcjonowanie centralnego serwisu informacji katalogowej i bibliograficznej FIDES w 2011 roku*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1, s. 173–177.
- Witczak J. (2013a), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES po dwudziestu latach*. „Bibliotekarz”, nr 7/8, s. 12–17.
- Witczak J. (2013b), *Federacja Bibliotek Kościelnych FIDES. [referat wygłoszony na Wydziale Teologicznym w Katowicach 24.04.2013]*. W: *Jedność w różnorodności. Współpraca bibliotek akademickich*, 24 kwietnia 2013 r., Katowice.

- Wojtkowski J. (2009), *Stare druki w bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 3–45.
- Wójtowicz M. (2002), *Perspektywy funkcjonowania Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 2, s. 13–41.
- Wójtowicz M. (2003), *Federacja Bibliotek Kościelnych Fides w Polsce w latach 1991-2001. (10-lecie istnienia Federacji FIDES)*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 21–72.
- Wójtowicz M. (2004), *Biuletyn Bibliotek Kościelnych „Fides”*. „FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych”, nr 1/2, s. 115–150.
- Żmuda R. (1999). [Rec.] *Fides – Biuletyn Bibliotek Kościelnych*. „Saeculum Christianum”, nr 2, s. 263–265.

Bogumiła Warząchowska

Federation of Church Libraries FIDES on the eve of the 25th anniversary

Summary

Federation of Church Libraries FIDES was established in 1991 in Warsaw, and officially approved in 1995 by the Decree of the Polish Episcopal Conference. It brings together the university libraries of the ecclesiastical theological faculties, diocesan seminaries, religious congregations and parishes and Catholic schools. Federation's activities are reflected in the annual general meetings, which are held continuously since 1995 in different member libraries. The effects of the activity of the Federation are represented by the issued biannual "Bulletin of Church Libraries FIDES", which publishes review articles, training materials and information, as well as documents current events.

Keywords: ATLA – American Theological Library Association, BETH – Bibliothèques Européennes de Théologie, church libraries, EBNT – Electronical Bibliography of Theological Research, FIDES General Assembly, honorary members of FIDES, international cooperation of the church libraries